



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **Z. S.**, zast. JUDr. Vladimírem Krhutem, advokátem, se sídlem Ostrava – Mariánské Hory, Nivnická 10, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o plný invalidní důchod, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 1. 2006, č. j. 42 Cad 157/2004 – 27,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 1. 2006, č. j. 42 Cad 157/2004 – 27, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 27. 1. 2006, č. j. 42 Cad 157/2004 – 27, odmítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 17. 8. 2004, č. j. X. V odůvodnění rozhodnutí uvedl, že žalobce podáním doručeným soudu dne 22. 10. 2004 bez bližšího odůvodnění napadl rozhodnutí žalované ze dne 17. 8. 2004 o přiznání částečného invalidního důchodu od 20. 7. 2004 ve výši 3628 Kč měsíčně. Soud konstatoval, že poučil žalobce o náležitostech žaloby s upozorněním, že pokud žalobce žalobu nedoplní, bude žaloba odmítnuta. Žalobce na soudní výzvu k upřesnění žaloby sice reagoval dopisem ze dne 26. 10. 2005, avšak podle poučení soudu nepostupoval, žalobu neupřesnil, a zůstalo proto nejasným, z jakého důvodu brojí proti přiznání částečného invalidního důchodu. Soud proto žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl.

Proti tomuto usnesení podal včas kasační stížnost žalobce (dále též jen „stěžovatel“). Uvedl, že krajský soud napadené usnesení odůvodnil zejména tím, že není patrné, která ze součástí výroku rozhodnutí žalované a z jakého důvodu je zpochybňována. Namítal, že z povahy věci vyplývá, že žalobou napadl rozhodnutí žalované jako celek, tedy napadl skutečnost, že místo plného invalidního důchodu, který mu náležel ode dne 19. 1. 1999, mu byl napadeným rozhodnutím přiznán jen invalidní důchod částečný.

Podle názoru stěžovatele pro rozhodnutí soudu proto nebylo podstatné, kolik činí základní výměra přiznaného částečného invalidního důchodu, kolik činí jeho procentní výměra, ani zda je správně vypočten příslušný výpočtový základ, a proto nelze zdůvodnit odmítnutí žaloby jen tvrzením, že není jisto, který výrok citovaného rozhodnutí ČSSZ je napadán či zpochybňován, nehledě k tomu, že celá situace a důvod žaloby byly dostatečně patrné z písemného podání, které žalobce učinil v dané věci u Krajského soudu v Ústí nad Labem.

Stěžovatel poukazoval především na to, že před vydáním usnesení krajského soudu nebyl odpovídajícím způsobem objektivně zjištěn jeho zdravotní stav po další operaci páteře, kterou podstoupil dne 14. 12. 2004, nebyla provedena směrodatná vyšetření, jako např. magnetická rezonance nebo CT a nebyl ani vypracován závěrečný posudek neurologického případně neurochirurgického pracoviště, přičemž jeho zdravotní potíže, které měl před operací, přetrvávají po operaci i v současné době a zcela odpovídají ponechání plného invalidního důchodu. V daných souvislostech proto stěžovatel tvrdí, že došlo k nezákonnosti při rozhodnutí o odmítnutí jeho žaloby. Navrhoval, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že nemá zásadní námitky proti rozhodnutí krajského soudu. Uvedla, že se jedná o důchodovou dávku podmíněnou zdravotním stavem, ke které je potřeba, aby byl případně vypracován posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Navrhovala, aby Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí potvrdil, nebo aby rozhodnutí soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení s tím, že bude vyžádán posudek Posudkové komise MPSV ČR v Ústí nad Labem, na základě kterého by mohl krajský soud znovu rozhodnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení z hledisek uvedených v ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatel sice výslovně v kasační stížnosti neoznačil důvody ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s., ale z jejího obsahu je patrné, že brojí proti nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

Předmětem přezkumné činnosti Nejvyššího správního soudu je tedy postup krajského soudu, který vyústil v usnesení o odmítnutí návrhu, a zákonnost tohoto usnesení.

Z obsahu soudního spisu plyne, že v podání ze dne 19. 8. 2004, které bylo adresováno žalované, uvedl stěžovatel, že podává prostřednictvím ČSSZ v Praze žalobu. Dále uvedl, že plný invalidní důchod mu byl odebrán v Liberci dne 16. 3. 2004, kde po vyšetření magnetickou rezonancí bylo potvrzeno, že se jeho zdravotní stav zhoršil. Namítal, že není schopen delší dobu sedět na židli a není tedy natolik zdravý, aby si mohl přivydělávat.

Krajský soud usnesením ze dne 2. 11. 2004 vyzval stěžovatele, aby předložil stejnopis rozhodnutí žalované, které napadá.

Stěžovatel v podání ze dne 8. 11. 2004 uvedl, že dne 16. 3. 2004 byl na LPK v Liberci, kde mu byl odebrán plný invalidní důchod a přiznán částečný invalidní důchod. Uvedl dále, že přestože výsledky vyšetření magnetickou rezonancí potvrdily zhoršení zdravotního stavu, bylo postupováno, jak uvedl. Namítal dále, že proti rozhodnutí podal odvolání. Dne

20. 10. 2004 mu přišlo od žalované vyrozumění, že odvolání bylo postoupeno krajskému soudu. V té době ležel ve vězeňské nemocnici v Praze – Pankráci, kde se podrobil předoperačnímu vyšetření páteře, a bylo zjištěno, že jeho zdravotní stav je natolik vážný, že je nutná operace páteře. Operace byla provedena dne 13. 12. 2004 a byl mu proto přerušen výkon trestu na dobu 6 měsíců. Stěžovatel dále uvedl, že žalobu podal na základě doporučení primáře, který mu řekl, že by měl být vyžádán lékařský posudek a že vyjádření LPK je nesmyslné. Stěžovatel připojil rozhodnutí žalované ze dne 17. 8. 2004, č. X, jímž mu byl přiznán od 20. 7. 2004 částečný invalidní důchod ve výši 3628 Kč měsíčně, a dále pracovní rekondaci OSSZ v Liberci ze dne 16. 3. 2004.

Krajský soud usnesením ze dne 7. 12. 2004, č. j. 42 Cad 157/2004 – 11, vyzval stěžovatele k doplnění žaloby s tím, aby do tří dnů doplnil žalobu označením těch výroků rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu, které jsou zpochybňovány, uvedením důvodů tohoto zpochybnění a navržením požadovaného výroku rozsudku. Současně stěžovatele poučil o možnosti odmítnutí žaloby.

Stěžovatel reagoval na uvedené usnesení, které obdržel dne 26. 10. 2005, podáním z téhož dne, v němž prakticky zopakoval námitky obsažené v podání ze dne 8. 11. 2004. Na to krajský soud vydal napadené usnesení.

Z obsahu dávkového spisu, který ovšem krajský soud k dispozici neměl, bylo zjištěno, že stěžovatel byl uznán plně invalidním podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. od 19. 1. 1999, a to na podkladě záznamu o jednání OSSZ v Karlových Varech ze dne 19. 2. 1999. Žádost o plný invalidní důchod podal dne 11. 11. 1998. Podle spisové vložky a dokladů o výpočtu důchodu byl stěžovateli plný invalidní důchod přiznán od 19. 1. 1999. V dávkovém spise je pak dále založen záznam o jednání OSSZ Liberec ze dne 16. 3. 2004, podle něhož stěžovatel není nadále plně invalidní, ale jen částečně invalidní podle § 44 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Stěžovatel na základě pokynu OSSZ v Liberci podal dne 16. 3. 2004 žádost o částečný invalidní důchod. Stěžovatel poté opakovaně urgoval vydání rozhodnutí od žalované. Dávkový spis obsahuje obsáhlou korespondenci mezi žalovanou a stěžovatelem, přičemž vydání rozhodnutí („změnového“) urgovala i OSSZ v Liberci dne 3. 8. 2004. V obsahu spisu se nachází koncept rozhodnutí ze dne 17. 8. 2004 o přiznání částečného invalidního důchodu. Ve spise se však nenachází koncept rozhodnutí o odnětí plného invalidního důchodu, a skutečnost, zda byl plný invalidní důchod odňat, nevyplývá ani z dalších dokladů založených v dávkovém spise, např. ze spisové vložky.

Nejvyšší správní soud především poukazuje na usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 – 56, v němž se v obecné rovině zabýval i náležitostmi žaloby a postupem při odstraňování jejích vad. V uvedeném usnesení vyslovil mj., že „*žaloba ve správním soudnictví představuje procesní úkon, jímž se žalobce obrací na soud a žádá jej, aby jeho veřejnému subjektivnímu právu, které bylo ohroženo, či porušeno originálně poskytl spravedlivou ochranu. Jestliže tedy soudní řád správní požaduje, aby žaloba splňovala určité náležitosti, nečiní tak proto, aby krajské soudy formalisticky trvaly na naplnění litery zákona, ale proto, aby žaloba mohla být podkladem právě pro poskytování několikrát zmíněné spravedlivé ochrany veřejným subjektivním právům v rámci soudního řízení. Krajský soud musí mít tento základní smysl a účel žaloby vždy na zřeteli, a dále si musí zodpovědět otázku, jaký konkrétní smysl a účel má tak která konkrétní zákonem stanovená náležitost žaloby, a podle obsahu (samozřejmě netoliko pouze slov) žaloby podané žalobcem posoudit, zda tyto náležitosti splněny jsou či nikoliv. Na žalobu je přitom nutno pohlížet jako na jeden celek; proto nelze jednotlivé náležitosti posuzovat izolovaně.*

Stejný přístup je třeba volit i při odstraňování vad žaloby, tedy skutečných nedostatků obecných či zvláštních náležitostí žaloby, které brání tomu, aby žaloba mohla být podkladem pro jednání a rozhodnutí věci. Zde soud musí v první řadě zvážit, zda je nezbytné vadu odstranit [např. uvedení dne doručení napadeného rozhodnutí je podle § 71 odst. 1 písm. a) s. ř. s. náležitostí žaloby, jejímž smyslem je toliko to, aby soud mohl posoudit, zda žaloba byla podána včas; den doručení a tedy i včasnost žaloby však soud zjistí ze správního spisu, který si z úřední povinnosti od žalovaného podle § 74 s. ř. s. vyžádá, a proto není vůbec nutné žalobce vyzývat, aby den doručení uvedl, či dokonce jeho žalobu odmítnout, pokud tak ve lhůtě neučiní]. Pokud je namístě vady odstraňovat (např. žalobce neuvádí v žalobě žádné konkrétní výtky vůči napadenému rozhodnutí, ale pouze povšechně cituje ustanovení právních předpisů), pak soud musí žalobce vždy k odstranění těchto vad vyzvat, stanovit mu k jejich odstranění přiměřenou lhůtu, a poučit jej jednak o následcích nesplnění této výzvy, a jednak o tom, jak má vadu odstranit. Toto poučení přitom musí být konkrétní (pouhá parafráze vybraných ustanovení soudního řádu správního je tedy nedostačující) a musí být diferencované v závislosti na individuální charakteristice žalobce, vůči němuž směřuje.“

Nejvyšší správní soud uvádí, že výše naznačeným způsobem krajský soud nepostupoval. Se stěžovatelem je totiž nutno souhlasit v tom, že ze všech jeho podání, která vůči krajskému soudu učinil, je patrné, že nesouhlasí s tím, že nepobírá plný invalidní důchod a dovolává se jeho ponechání. V tomto směru je tedy usnesení krajského soudu ze dne 7. 12. 2004, č. j. 42 Cad 157/2004 – 11, obsahující výzvu k doplnění žaloby o uvedení žalobních důvodů ve vztahu k výroku o přiznání částečného invalidního důchodu naprosto nedostačující. Výše uvedené platí i za situace, kdy stěžovatel předložil xerokopii rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu. Z dávkového spisu totiž nelze seznat, zda vůbec bylo rozhodnuto o odnětí plného invalidního důchodu, a pokud bylo rozhodnuto o odnětí dávky plného invalidního důchodu, zda a vůbec takové rozhodnutí bylo stěžovateli doručeno.

V dané souvislosti je nutno zdůraznit, že podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., zjistí-li se, že nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které již byl vyplacen.

Pokud tedy nárok na plný invalidní důchod zanikl, jak o tom svědčí obsah záznamu o jednání OSSZ v Liberci ze dne 16. 3. 2004, podle něhož již stěžovatel nebyl nadále plně invalidní, pak bylo povinností žalované rozhodnout o odnětí dávky plného invalidního důchodu podle § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. Pokud tak neučinila, pak rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu by bylo nezákonné, neboť podle § 59 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., je souběh výplaty plného invalidního důchodu a částečného invalidního důchodu vyloučen.

Nebylo-li rozhodnuto o odnětí plného invalidního důchodu a rozhodnutí o odnětí dávky nebylo stěžovateli doručeno, nelze mu samozřejmě přičítat k tíži, že předložil soudu „pouze“ rozhodnutí o přiznání částečného invalidního důchodu. V situaci, kdy krajský soud nevyžádal dávkový spis, mu tedy nemohly výše uvedené pochybnosti vzniknout. Odstranění pochybností o tom, zda bylo rozhodnutí o odnětí dávky vydáno, je však stěžejním předpokladem pro posouzení žaloby a pro další postup soudu.

Se zřetelem k tomu, že krajský soud výše naznačeným způsobem nepostupoval, je nutno jeho rozhodnutí o odmítnutí žaloby považovat za nezákonné, a kasační stížnost je proto ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. důvodná.

V dalším řízení bude třeba, aby krajský soud vyžádal od žalované České správy sociálního zabezpečení vyjádření, zda a kdy bylo vydáno rozhodnutí o odnětí plného invalidního důchodu a zda a kdy bylo takové rozhodnutí doručeno stěžovateli. V závislosti na obsahu vyjádření žalované bude krajský soud postupovat dále. Bylo-li by zjištěno, že rozhodnutí o odnětí plného invalidního důchodu nebylo vydáno a nebylo stěžovateli doručeno, pak bude třeba rozhodnutí o přiznání dávky částečného invalidního důchodu považovat za nezákonné s následkem jeho zrušení a vrácení žalované k dalšímu řízení s tím, že stěžovateli nadále náleží výplata plného invalidního důchodu (§ 59 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb.). Pokud rozhodnutí o odnětí dávky plného invalidního důchodu bylo vydáno a doručeno stěžovateli, pak teprve bude třeba znovu posoudit žalobní námitky ve vztahu k nyní předloženému rozhodnutí ze dne 17. 8. 2004 o přiznání částečného invalidního důchodu.

Nejvyšší správní soud se zřetelem k výše uvedenému napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.). V dalším řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. listopadu 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu